

БАЗОВІ ІДЕЇ СОЦІОНІКИ

1. Соціонічні квадрати

2. Діади. Моделювання міжтипних стосунків

1. Соціонічні квадрати

Соціонічні типи групуються в соціонічні квадрати – по 4 типи в кожній, подібних між собою однаковими поглядами на світ, схожими життєвими цінностями. До цінностей кожної з квадрат належать 4 з 8 психічних функцій, які входять до блоку Его.

Перша квадра (Альфа)

Аспекти, що визначають цінності Першої квадрати: інтуїція можливостей, логіка співвідношень, етика емоцій, сенсорика відчуттів.

- Її представники цінують нові можливості та теорії, натхнення, веселощі і турботу про комфорт.
- У першій квадрі засуджується стереотипність мислення – вітається вміння мислити творчо, фантазувати. Нова і несподівана інформація тут завжди сприймається з цікавістю. Вітаються всякого роду революційні перетворення, особливо якщо вони сприятливо відбиваються на житті суспільства, відбувається ломка всього віджилого, застарілого, приреченого на вимирання.
- Свобода слова, прагнення до справедливості, пошук істини – основні цінності представника цієї квадри.
- У першій квадрі не люблять обмежень у часі, не визнають тимчасових рамок, вважають за краще вести розмірений, спокійний, філософсько- споглядальний спосіб життя. Крім того, не люблять моральних обмежень, не терплять, коли їх втискають в жорсткі рамки заповідей, кодексів і правил.

- Намагаються приймати життя легко і не люблять ускладнювати його проблемами. Прагнуть уникати, зводити до мінімуму негативні емоції і переживання. Тут не прийнято приховувати свої почуття, не прийнято їх соромитися.
- Цінується вміння отримувати максимум задоволення від життя. Естетика і комфорт найвищого рівня, вишуканість насолод, задоволень і всіляких приємних відчуттів, щастя і спокій сімейного вогнища, здоров'я і благополуччя близьких – це ті радощі, які може подарувати життя.

Представники першої квадри :

- Інтуїтивно-логічний екстраверт – "Дон Кіхот"
- Сенсорно-етичний інтроверт – "Дюма"
- Етико - сенсорний екстраверт – "Гюго"
- Логіко- інтуїтивний інтроверт – "Робесп'єр"

Друга квадра (Бета)

Аспекти, що визначають цінності другої квадри: волюва сенсорика, логіка співвідношень, етика емоцій, інтуїція часу.

- Воля і розум, ентузіазм та історичні перспективи – ось на що звертають увагу в другій квадрі .
- Тут цінується вміння не допускати слабкості, проявляти стійкість у боротьбі зі стражданнями, здатність протистояти більшій силі і цим завойовувати своє право на повагу і авторитет. У другій квадрі соромно бути слабким!
- Це спільність обраних, сильних людей, які зневажають біль, вихваляють витривалість і стійкість, відповідальних за свої слова і вчинки.
- Вони оспівують божевілля хоробрих і романтику боротьби , надаючи їй заряд бадьорості, ентузіазму, святковості, наснаги, емоційного підйому.

- Представники другої квадри краще ніж будь-хто усвідомлюють "значущість поточного моменту", прагнуть не допустити зроблених кимось колись помилок, чи прорахунків, які могли б у визначений момент опинитися фатальними. Вірять у долю, вище призначення .
- Вони налаштовані на боротьбу і готові долати перешкоди і труднощі в ім'я майбутнього, справедливості, загального щастя, відрізняються зневагою до дріб'язкових обивательських "радощів", відмовою від міщанських, дрібнобуржуазних задоволень.
- До старості років вони зберігають юнацький запал, енергію, бадьорість і молодість душі .

Представники другої квадри :

- Сенсорно-логічний екстраверт – "Жуков"
- Інтуїтивно-етичний інтроверт – "Єсенін"
- Етико - інтуїтивний екстраверт – "Гамлет"
- Логіко- сенсорний інтроверт – "Максим Горький "

Третя квадра (Гамма)

Аспекти, що визначають цінності третьої квадри: вольова сенсорика, етика відносин, ділова логіка, інтуїція часу.

- Її девіз: "Співпрацювати і набувати". Представників цієї квадри відрізняє велика пробивна сила, критичне ставлення до досягнутих результатів. Тут цінують силу, значущість, індивідуальні одномоментні відтінки відносин, здатність реалізувати задумане негайно і вміння бачити перспективи. Це довірливі, прості в спілкуванні і демократичні люди. Снобізм їм абсолютно не властивий, хоча вони і ділять людей на "своїх" і "чужих", керуючись своїми особистими симпатіями і антипатіями.
- Представникам третьої квадри властива незалежність вчинків і суджень. Байдужі до титулів і звань, вони оцінюють оточуючих за їх особистими заслугами і якостями.
- Це розумні люди, ненавидять гучні гасла і патетику. Вони не ведуть "ідейну боротьбу", надаючи перевагу вмінню домовитися з гідним суперником.

- Невибагливі в побуті, легкі на підйом.
- Про свої почуття намагаються багато не говорити – почуття перевіряються відносинами.
- Їм важливо себе реалізувати, і надзвичайно важливий результат своєї роботи. Воліють добре попрацювати і отримати гідну оплату за свою працю. Найнебажаніше для них – це обмеження їх ділової активності з об'єктивних, незалежних від них причин.

Представники третьої квадри :

- Сенсорно-етичний екстраверт – "Цезар"
- Інтуїтивно-логічний інтроверт – " Бальзак "
- Логіко-інтуїтивний екстраверт – "Джек Лондон "
- Етико-сенсорний інтроверт – " Драйзер "

Четверта квадра (Дельта)

Аспекти, що визначають цінності четвертої квадри: інтуїція можливостей, етика відносин, ділова логіка, сенсорика відчуттів.

- Її представники відрізняються практичністю і дружелюбністю. Квадра практиків, які вміють реалізувати продуктивні ідеї в повному обсязі, до вичерпання їх можливостей. У четвертій квадрі орієнтовані на "вічні" цінності, не схильні вкладати енергію в щось тимчасове. Ідею «далекого світлого майбутнього» сприймають без особливого ентузіазму, воліють жити сьогоденням.
- Це відкриті доброзичливі люди, які вміють цінувати затишок і благополуччя в своєму будинку, мир і спокій на землі, вони дорожать своєю соціальною стабільністю і консерватизмом. Прагнуть до розумного і раціонального споживання природних та економічних ресурсів, цінують прогресивні технології та висококваліфіковану працю, винахідливість і раціоналізацію в умовах стабільної економіки.

- Праця сприймається як природна потреба людини творчо себе реалізувати. Працюють якісно і з задоволенням. Особисті заслуги, на їх думку, – показник ступеня реалізації здібностей людини.
- Представникам четвертої квадри властиві етичні цінності позитивного характеру, такі як визнання релігії, індивідуальності й неповторності кожного, невтручання у внутрішній світ людини, конкретний гуманізм, а також наявність хороших умов для роботи, відсутність дискомфорту, виключення шкідливого впливу зовнішнього середовища, – одним словом, мінімізація негативних відчуттів.

Представники четвертої квадри:

- Інтуїтивно-етичний екстраверт – "Гекслі"
- Сенсорно -логічний інтроверт – "Габен".
- Логіко- сенсорний екстраверт – "Штірліц"
- Етико - інтуїтивний інтроверт – "Достоевський"

2. Діади. Моделювання міжтипних стосунків

Діада як елементарна група соціону моделюється елементарною системою з прямими і зворотними зв'язками.

- У моделях відносин, тобто при взаємодії моделей ТІМ психіки, взаємодіють психічні функції тільки одного і того ж аспекту.
- Вплив навколишнього світу на систему загалом відбувається завдяки типовим особливостям сприйняття кожного з 8-и елементів системи (аспектною структурою моделі кожного ТІМ психіки). Внаслідок цього може утворитися функціональна асиметрія діади – для одного елемента аспектна структура впливу може виявитися більш прийнятною, ніж для іншого.
- При моделюванні міжтипних та встановленні реальних відносин слід враховувати різне інформаційне наповнення психічних функцій партнерів.

Перелік можливих відносин

Симетричні відносини (взаємодії):

- 1) відносини дуалізації (повного доповнення);
- 2) відносини тотожності;
- 3) відносини активації;
- 4) дзеркальні відносини;
- 5) відносини квазитотожності (паралельних інтелектів);
- 6) відносини суперего (взаємного захоплення);
- 7) відносини конфлікту (жорсткого навчання);
- 8) відносини повної протилежності і нейтралізації (погашення);
- 9) родинні відносини;
- 10) напівдуальні відносини;
- 11) ділові відносини;
- 12) міражні відносини (недостатнього доповнення).

Асиметричні відносини (взаємодії):

- 13-14) відносини передачі соціального досвіду і соціального замовлення;
- 15-16) відносини соціального контролю (ревізії).

Нижче наведено таблицю 16 інтертипних відносин, складена Ляшкявічюсом, у якій використані наступні скорочення: Д - доповнення; Т - тотожність; А - активація; Зр - дзеркальні; Кт - Квазітотожність; Се - суперего; К - конфлікт; Пп - погашення; Сп - споріднені; Пд - напівдуальні; Ді - ділові; М - міражні; Зм - замовлення (замовник); Пз - підзамовні (підзамовний); Кн - контроль (контролер); Пк - підконтроль (підконтрольний).

Таблиця інтертипних відносин

Я/Ві н	ІЛ Е	СЕІ	ЕС Е	ЛІІ	ЕІЕ	ЛСІ	СЛЕ	ІЕІ	СЕ Е	ІЛІ	ЛІЕ	ЕСІ	ЛСЕ	ЕІІ	ІЕЕ	СЛІ
ІЛЕ	Т	Д	А	Зр	Зм	Кн	Ді	М	Се	Пп	Кт	К	Пз	Пк	Ро	Пд
СЕІ	Д	Т	Зр	А	Кн	Зм	М	Ді	Пп	Се	К	Кт	Пк	Пз	Пд	Ро
ЕСЕ	А	Зр	Т	Д	Ро	Нд	Пз	Пк	Кт	К	Се	Пп	Ді	М	Зм	Кн
ЛІІ	Зр	А	Д	Т	Нд	Ро	Пк	Пз	К	Кт	Пп	Се	М	Ді	Кн	Зм
ЕІЕ	Пз	Пк	Ро	Нд	Т	Д	А	Зр	Зм	Кн	Ді	М	Се	Пп	Кт	К
ЛСІ	Пк	Пз	Пд	Ро	Д	Т	Зр	А	Кн	Зм	М	Ро	Пп	Се	К	Кт
СЛЕ	Ді	М	Зм	Кн	А	Зр	Т	Д	Ро	Пд	Пз	Пк	Кт	К	Се	Пп
ІЕІ	М	Ді	Кн	Зм	Зр	А	Д	Т	Пд	Ро	Пк	Пз	К	Кт	Пп	Се
СЕЕ	Се	Пп	Кт	К	Пз	Пк	Ро	Пд	Т	Д	А	Зр	Зм	Кн	Ді	М
ІЛІ	Пп	Се	К	Кт	Пк	Пз	Пд	Ро	Д	Т	Зр	А	Кн	Зм	М	Ді
ЛІЕ	Кт	К	Се	Пп	Ді	М	Зм	Кн	А	Зр	Т	Д	Ро	Пд	Пз	Пк
ЕСІ	К	Кт	Пп	Се	М	Ді	Кн	Зм	Зр	А	Д	Т	Пд	Ро	Пк	Пз
ЛСЕ	Зм	Кн	Ді	М	Се	Пп	Кт	К	Пз	Пк	Ро	Пд	Т	Д	А	Зр
ЕІІ	Кн	Зм	М	Ді	Пп	Се	К	Кт	Пк	Пз	Пд	Ро	Д	Т	Зр	А
ІЕЕ	Ро	Пд	Пз	Пк	Кт	К	Се	Пп	Ді	М	Зм	Кн	А	Зр	Т	Д
СЛІ	Пд	Ро	Пк	Пз	К	Кт	Пп	Се	М	Ді	Кн	Зм	Зр	А	Д	Т